

Regional riktlinje för tvillinggraviditet inom mödrahälsovården

Riktlinjer för utförare av hälso- och sjukvård i Region Skåne. Regionala riktlinjer har tagits fram i nära samverkan med berörda sakkunniggrupper. Riktlinjerna är fastställda av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Fastställd 2023-12-04
Giltig till 2026-12-04
www.vardgivare.skane.se/vardriktlinjer

Innehållsförteckning

Förord.....	1
Uppdatering och Förankring	2
Definitioner.....	2
Epidemiologi.....	2
Diagnostik	3
Möjliga risker och komplikationer	3
Graviditetsövervakning på BMM	3
Kontroller i kvinnosjukvården	4
Förlossning.....	4
Sjukskrivning	5
Psykosocialt omhändertagande	5
Föräldrapenning vid tvillinggraviditet och annat stöd	5
Dokumentinformation	6

Förord

Tvillingförlossningar utgör 1,3–1,6 % av alla förlossningar i Sverige, inklusive IVF-graviditeter. Antaletspontana tvillinggraviditeter ökar med stigande ålder hos modern. Tvillinggraviditet ska fastställas och klassificeras med hjälp av ultraljud och graviditeten följs därefter i ett samarbete mellan BMM och Specialistmödrahälsovård. Tvillinggraviditet kan innebära ökad risk för graviditetskomplikationer.

Fastställt, 2023-12-04

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Uppdatering och Förankring

Endast redaktionella förändringar. Förtydligande av tidpunkt för diagnostik. Förankrat hos Dr Lars Thurn på Ultraljudsenheten VO Kvinnosjukvård Skånes Universitetssjukhus.

Definitioner

Zygoticitet och Chorionicitet

Tvillingar kan klassas som monozygota (MZ = enäggstvillingar) eller dizygota (DZ = tvåäggstvillingar). Dizygota tvillingar är vanligast och utgör ungefär 2/3 av alla tvillingar. Zygotiteten har mindre betydelse för risken att utveckla graviditetskomplikationer och för prognosen än chorioniciteten.

Monozygota tvillingar

Monozygota tvillingar uppkommer när ett befruktat ägg delar sig inom 14 dagar efter befruktning. Monozygota tvillingar har i regel samma genetiska material och är alltid av samma kön.

- Vid delning 0–3 dagar efter befruktning uppkommer MZ tvillingar med var sin moderkaka och dubbel uppsättning av fosterhinnor; dichoriotiska, diamnioniska tvillingar (DC/DA).
- Vid delning 4–7 dagar efter befruktning uppkommer MZ tvillingar med gemensam placenta och chorionhinna men var sin amnionsäck; monochoriotiska, diamnioniska tvillingar (MC/DA).
- Vid delning efter dag 7 uppkommer monochoriotiska, monoamnioniska (MC/MA) tvillingar.
- En ännu senare delning kan ge upphov till sammanvuxna tvillingar (conjoined twins).

Epidemiologi

Tvillingförlossningar utgör 1,3–1,6 % av alla förlossningar i Sverige. Detta inkluderar IVF-graviditeter. Antalet spontana tvillinggraviditeter ökar med stigande ålder hos modern.

Diagnostik

Vid misstänkt/konstaterad tvillinggraviditet skriver barnmorskan på BMM remiss till kvinnosjukvården för bedömning av chorionicitet; optimal tidpunkt för detta är graviditetsvecka 10–14, då man bedömer skiljeväggen tjocklek och fäste i uterusväggen för att fastställa chorionicitet. Tvillingar med olika kön är alltid dichoriotiska. Även navelsträngsfäste undersöks avseende kantfäste eller velamentös infästning. Oftast görs denna bedömning i samband med 1: a trimester ultraljud som optimalt utförs i graviditetsvecka 12+2 till 13+6.

Möjliga risker och komplikationer

Tvillinggraviditet är högriskgraviditet med ökad risk för komplikationer hos mor och barn:

- Högre andel anemi, hyperemesis, hepatos och hypertoni samt preeklampsi.
- Prematur förlossning <37 graviditetsveckor hos knappt hälften och <32 veckor hos ungefär 9% av tvillinggraviditeter.
- Ökad risk för perinatal dödlighet; 4–6 ggr högre risk jämfört med enkelbörd; högst riskökning hos monochoriotiska tvillingar.
- Ökad risk för tillväxthämning, och för Tvillingtransfusionssyndrom - TTS, vid monochoriotiska tvillingar. Ökad risk för polyhydramnios.
- Ökad risk för missbildningar framför allt vid monozygota tvillingar. Ökad risk för velamentöst navelsträngsfäste, för placenta praevia, och ablatio placentae.

Graviditetsövervakning på BMM

Basmödrahälsovård erbjuds enligt rutin, med stöd av specialist i obstetrik; och med anpassning i form av nedanstående tillägg:

- Information om fosterdiagnostik ges som vid enkelbörd.
- NIPT kan erbjudas även vid tvillinggraviditet.

- Glukosbelastning görs på samma indikationer som för enkelbörd.
- ASA-profylax rekommenderas vid flerbörd på grund av hög risk för utveckling av preeklampsi, var god se riktlinje: [Prevention och handläggning av preeklampsi och graviditetsinducerad hypertoni.pdf - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#)
- Information om tillskott av järn och folsyra med tablett Folacin 1 mg dagligen hela graviditeten.
- Ett extra barnmorskebesök erbjuds i graviditetsvecka 20 och barnmorskebesök varannan vecka från graviditetsvecka 24+0. Symfys-fundus mätningar görs från graviditetsvecka 20 med syfte att upptäcka polyhydramnios. Bevaka att förlossningsplanering görs.
- Särskilt anpassad information om förlossning, amning av tvillingar, och neonatalvård.
- Överväg behov av sjukskrivning efter graviditetsvecka 28.
- Bedömning av cervixlängd ska utföras vid symtom såsom livmodersammandragningar, som inger misstanke om cervixpåverkan; tillse att undersökning görs på BMM eller inom kvinnosjukvården.
- Risk för prematurförlossning före graviditetsvecka 34 föreligger vid cervixlängd <25 mm i graviditetsvecka 18–24 och ökad risk för chorioamnionit i tillägg vid cervix <20 mm.

Kontroller i kvinnosjukvården

Behov av extra ultraljudskontroller fastställs av kvinnokliniken i samband med konstaterande av tvillinggraviditet, se lokala rutiner.

Förlossning

Lämplig förlossningstidpunkt och förlossningssätt är beroende av chorionicitet, fosterlägen på tvillingarna, samt eventuella graviditetskomplikationer.

Förlossning rekommenderas vid MC/DA i graviditetsvecka 36+0 – 37+0.

Förlossning rekommenderas vid DC/DA i graviditetsvecka 37+0 – 38+0.

Sjukskrivning

Liberal inställning till sjukskrivning efter individuell bedömning.

Tvillinggravida bör avhålla sig från fysiskt tungt arbete från vecka 22.

Omplacering till lättare arbete uppmuntras och hel- eller deltidssjukskrivning rekommenderas vid risk för hotande förtidsbörd.

Diagnos på sjukintyget: Tvillinggraviditet och hotande förtidsbörd.

Psykosocialt omhändertagande

Efterhör och undersök den gravidas sociala stöd och nätverk. Fråga efter föräldrarnas förväntningar och var ett stöd i att hitta strategier till ett gemensamt aktivt föräldraskap. Kontakt med BVC kan med fördel etableras redan under graviditeten. Planera för tidigt hembesök.

Om möjlighet finns kan föräldragrupp för blivande tvillingföräldrar vara ett utmärkt sätt för blivande och nyblivna föräldrar att skapa kontakter med andra i liknande situation. Gruppen kan ge stöd och ge upphov till ett ömsesidigt lärande.

Föräldrapenning vid tvillinggraviditet och annat stöd

Informera om vad som gäller vid tvillingar och föräldrapenning. Om det finns två föräldrar kan man ta ut föräldrapenning för varsitt barn och på så sätt vara hemma samtidigt. Hänvisa till Försäkringskassans webbplats för mer information.

Redan under graviditeten kan föräldrarna inhämta information om vad deras kommun kan erbjuda för förebyggande stöd efter förlossningen, till exempel kontakt med socialtjänstens öppenvård, med social rådgivare eller med föräldrastödutbildning.

Dokumentinformation

	Namn	Position	E-postadress
Huvudansvarig	Helena Strevens	Mödrahälsovårds- överläkare	Helena.Strevens@skane.se
Fastställt av	Pia Lundbom	Hälso- och sjukvårdsdirektör	Pia.Lundbom@skane.se
Sakkunniggrupp	Utvecklings- enhet kvinnohälsa		
Kontaktperson Koncernkontoret	Susanna Sjökvist	Medicinsk rådgivare	Susana.Sjokvist@skane.se
Administrativ kontaktperson	Elisabeth Daulin	Publicerare	Elisabeth.Daulin@skane.se

Giltighet

	Giltigt från och med	Giltigt till och med	Ansvarig/huvudförfattare
Ursprunglig version	2015-11-19	2016-12-31	Sven Montan Elisabeth Bekric Monica Netterheim
Revidering	2017-01-01	2017-09-30	Lina Åkesson
Revidering	2017-10-01	2018-12-31	Monica Netterheim Elisabeth Bekric
Revidering	2019-01-01	2020-12-31	Karin Hallstedt Anna Kjellbom
Revidering	2021-06-01	2023-06-01	Karin Hallstedt Louise Blomqvist
Revidering	2023-12-04	2026-12-04	Helena Strevens

Sökord

Tvillinggraviditet		